

Практичне заняття 1.

Тема: Медична реабілітація. Засоби, види, аспекти.

Основними засобами реалізації медичної реабілітації є штучні та природні фактори, лікувальне застосування яких має саногенетичну адаптаційну (гомеостатичну) спрямованість.

Фізичні лікувальні чинники згідно фізіологічної акцепторної класифікації, залежно від виду дії на рецепторний апарат тканин, можуть бути умовно розділені на три категорії в залежності від виду чутливості (виду сприймаючих рецепторів): термічні (тепло- і кріо-), механічні (пресорні і вакуумні) і хімічні (закислення і залуження). У той же час, більшість чинників поряд з неспецифічними ефектами, мають тільки їм властиву дію, що робить їх засобом вибору при певних клінічних ситуаціях.

Вирішення питання вибору методів медичної реабілітації з урахуванням неспецифічної і індивідуальної їх дії вимагає виділення в фізіотерапії груп фізичних методів, які надають оптимальну дію на перебіг і результат того чи іншого патологічного синдрому. Фізіотерапевтичний вплив має бути направлено на приведення механізмів патогенезу в русло саногенеза. Звідси випливає положення про необхідність синдромологічного аналізу клінічної картини хвороби і в зв'язку з цим — вибір оптимального фізичного лікувального фактора з урахуванням синдромально-патогенетичного підходу.

Порушення гомеокінезу у симпатотоніків

Поняття патогенез і етіологія тісно пов'язані і детерміновані, тому патогенетична терапія впливає певною мірою на причину захворювання. Фізіотерапія спрямована на функціональну реституцію. Для оптимального вибору методів лікування необхідно попередньо оцінити функціональний стан регуляторних систем організму: серцево-судинної, центральної нервової, ендокринної та імунної.

Важливим в фізіотерапії є принцип індивідуального лікування. Виходячи з нього, при використанні фізичних факторів, лікар зобов'язаний враховувати реактивність організму і формуючі її чинники: вік, стать, наявність супутніх захворювань, ступінь тренування адаптаційно-компенсаторних механізмів, біоритмічну активність основних функцій організму. Оптимальний лікувальний ефект фізичних факторів у хворих настає внаслідок проведеного курсового лікування. Єдиний рефлекторно-гуморальний механізм дії фізичних факторів забезпечує спрямованість реакцій системного характеру в тісному зв'язку від початкового функціонального стану систем (системи), в чому можна вбачати поліпшення механізмів саморегуляції гомеостазу. Хворого необхідно лікувати приведенням хвороби до оптимального її варіанту, в залежності від механізму і ступеня відхилення від нього. Вирішувати локальні цілі необхідно в залежності від

провідного синдрому, методами, які не суперечать глобальній меті оптимального варіанту хвороби.

Масаж — це сукупність спеціальних прийомів механічного дозованого впливу на тіло людини, що проводяться руками або спеціальними апаратами з лікувальною або профілактичною метою. Масаж — додатковий засіб кінезотерапії, добре поєднується з фізичними вправами, бальнео-, фізіо-, рефлексотерапією і мануальною терапією. У різному обсязі застосовується при всіх рухових режимах як ефективний метод функціональної терапії в різних областях клінічної медицини.

Масаж використовується у вигляді: 1) гігієнічного (загального і локального); 2) спортивного; 3) лікувального (загального і локального); 4) косметичного; 5) самомасажу. При загальному масажі масажуються всі частини тіла, при місцевому масажують певну частину тіла. Залежно від завдань вибирають певний вид масажу (гігієнічний, косметичний, спортивний, лікувальний або проводять самомасаж).

Гігієнічний масаж — активний фізичний засіб для зміцнення здоров'я, профілактики захворювань, збереження працездатності. Його застосовують найчастіше у формі загального масажу, використовуючи різні прийоми ручного масажу, спеціальні апарати або самомасаж (у поєднанні з ранковою гімнастикою) в сауні, російській лазні, ванні, під душем.

Різновидом гігієнічного масажу є косметичний масаж, мета якого — догляд за нормальною і ураженою шкірою обличчя, попередження її передчасного старіння, позбавлення від різних косметичних недоліків (наприклад, рубцеві зміни шкіри та ін.)

Спортивний масаж застосовується в спортивній практиці з метою фізичного вдосконалення спортсмена, зміцнення спортивної форми і більш тривалого її збереження, відновлення і підвищення працездатності перед змаганнями, боротьби з втомою, профілактики і лікування травм. У спортивному масажі виділяють його різновиди: гігієнічний, тренувальний, попередній і відновний. Гігієнічний масаж застосовується в формі самомасажу щодня разом з ранковою гімнастикою.

Самомасаж — один із засобів догляду за тілом при комплексному лікуванні деяких захворювань і травм опорно-рухового апарату. Застосовується в рамках спортивного, гігієнічного, косметичного і лікувального масажу. Він проводиться самим хворим або спортсменом і може бути як загальним, так і локальним. При самомассаже можна використовувати різні масажери, щітки, вібраційні апарати та ін.

Лікувальний масаж. Цей вид масажу застосовується при різних захворюваннях і травмах і являє собою науково-обґрунтований, найбільш адекватний і фізіологічний для організму людини лікувальний метод. Розрізняють такі різновиди лікувального масажу: класичний (російська, шведська, фінська), сегментарно-рефлекторний, сполучно-тканьовий, періостальний, точковий, по Манакову, апаратний, самомасаж.

Кожен доктор при призначенні курсу лікування вдається до допомоги фізіотерапії на свій розсуд. Однак існує група людей, кому протипоказана фізіотерапія категорично. До цієї групи належать люди з такими захворюваннями:

- епілепсія;
- захворювання крові;
- психози;
- злоякісні пухлини;
- гіпертонічна хвороба (індивідуально);
- новоутворення будь-якої етіології;
- лихоманка неясного генезу;
- тромбоз вен (в залежності від виду процедур);
- стан алкогольного або наркотичного сп'яніння;
- індивідуальна непереносимість процедур.

Загальні протипоказання:

1. Системні захворювання крові
2. Різде виснаження хворого (кахексія)
3. Гіпертонічна хвороба III стадії
4. Різко виражений атеросклероз судин головного мозку
5. Захворювання серцево-судинної системи в стадії декомпенсації
6. Порушення серцевого ритму (миготлива аритмія, екстрасистолія)
7. Кровотечі (крім ювенільних) або схильність до них
8. Загальний важкий стан хворого
9. Гарячковий стан хворого (температура вище 37.5)
10. Епілепсія з частими судорожними випадками
11. Істерія психози
12. Інфекційні захворювання в гострій стадії
13. Новоутворення
14. Наявність кардіостимулятора

Факторні протипоказання:

До постійного струму (електрофорез):

1. Непереносимість фактора
2. Дефекти шкіри (садна, тріщини, висип)
3. Гострі гнійно-запальні процеси різної локалізації
4. Алергічні реакції на вводиться препарат
5. Розлад чутливості
6. Металеві предмети в зоні впливу.

Тестові завдання:

1. Які установи входять в систему медичної реабілітації:

- а) центри соціального захисту;
- б) реабілітаційні відділення ЦСО
- в) служба зайнятості населення;
- г) відділення відновного лікування стаціонарів і поліклінік.

2. Інвалідність — це:

- а) стійка і тривала втрата працездатності;
- б) обмеження життєдіяльності, що призводять до необхідності соціального захисту;
- в) стан обмеженою функціональної активності організму;
- г) потреба в медико-соціальної допомоги.

3. Виберіть правильні визначення поняття інвалідність:

- а) стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя;
- б) фізичне, душевне і соціальне неблагополуччя;
- в) соціальна недостатність внаслідок порушення здоров'я зі стійким розладом функцій організму;
- г) стійка і тривала втрата працездатності;

4. Інвалід — це:

- а) особа з незначними порушеннями здоров'я;
- б) особа, яка має порушення здоров'я зі стійким розладом функцій організму;
- в) особа з порушеннями функцій опорно-рухової системи
- г) особа в стані обмеженої функціональної активності організму

5. Яке поняття відповідає класифікації основних категорій життєдіяльності:

- а) здатність до збереження здоров'я;
- б) здатність до навчання в загальноосвітніх закладах;
- в) здатність до відтворення;
- г) здатність до орієнтації.

6. Скільки ступенів входять в класифікацію порушень функцій організму за ступенем вираженості:

- а) I
- б) II
- в) III
- г) IV

7. Які обов'язки покладаються на державну службу медико-соціальної експертизи:

- а) лікування та реабілітація інвалідів;
- б) визначення групи інвалідності, її причини та термінів;
- в) надання медико-соціальної допомоги інвалідам;
- г) соціальний захист інвалідів.

8. Що відноситься до основних причин зростання інвалідності з дитинства:

- а) науково — технічний прогрес;
- б) несприятливі умови праці жінки;
- в) зниження народжуваності і зростання хронічної захворюваності;
- г) зростання дитячої смертності.

9. Які з перерахованих методів відносяться до засобів реабілітації:

- а) психологічна корекція і методи фізичної терапії;
- б) клубні форми роботи;
- в) спортивні заходи;
- г) інтенсифікація освітньої діяльності.

10. Основними завданнями, що стоять перед санаторно-курортними установами є:

- а) загальне охоплення населення;
- б) медичне обслуговування хронічних хворих;
- в) медичне обслуговування гострих хворих;
- г) діагностичні заходи.